

З урахуванням вищевикладеного, вважаємо за доцільне використання наступних дидактичних критеріїв оцінки сформованості професійної компетентності майбутнього фахівця БЖД: обсяг і якість засвоєння спеціальних знань, умінь і навичок, міцність їхнього засвоєння, якість виконання творчих завдань і робіт при розв'язанні професійно орієнтованих завдань, мотивація, активність курсантів [3, с. 201].

Професійна компетентність фахівця безпеки життєдіяльності ДСНС України – це система професійних знань, умінь і навичок, які пов'язані з виконанням професійної діяльності на високому рівні, таких як: забезпечення мобільності поповнення професійних особистісних знань; професійна теоретична, практична, морально-психологічна підготовленість; уміння виявляти, ставити і розв'язувати на рівні технологічних або трудових стандартів професійні завдання; критичність мислення; саморефлексія; лідерський потенціал [4].

ЛІТЕРАТУРА

1. Ткаченко Т.В. Організаційно-педагогічні умови формування професійної компетентності курсантів засобами інформаційно-комунікаційних технологій : методичні рекомендації / Т.В. Ткаченко; за аг. ред. доктора педагогічних наук, професора Козяра М.М. – Львів : ЛДУ БЖД, 2009 – 100 с.
2. Образцов П. И. Информационно-технологическое обеспечение учебного процесса в высшей военной школе / П. И. Образцов // Военная мысль. – 2003. – № 8. – С. 24.
3. Ткаченко Т.В. Формування професійної компетентності майбутніх фахівців безпеки життєдіяльності засобами інформаційно-комунікаційних технологій: дис. канд. пед. наук: 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти / Ткаченко Т.В. / – Вінниця, 2009. – 260 с.
4. Слободяник В.І. Організаційно-педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх фахівців служби цивільного захисту / В.І. Слободяник, Т.В. Ткаченко/ / Київський науково-педагогічний вісник: науковий журнал.– № 11 (11), 2017. – С. 59-64

Ткаченко Ю.М., методист обласного методичного кабінету НМЦ НЗ та БЖД Дніпропетровської області

ЕЛЕКТРОННИЙ ІНТЕРАКТИВНИЙ ПЛАКАТ – ОСВІТНІЙ ЗАСІБ НОВОГО ТИПУ

Одним із важливих напрямів розвитку інформатизації освіти є нові комп'ютерні технології. Інтерактивність, інтенсифікація процесу навчання, зворотний зв'язок – помітні переваги цих технологій, котрі зумовили необхідність їх застосування у різних галузях людської діяльності, насамперед у тих, які пов'язані з освітою та професійною підготовкою. Педагогічний дос-

від свідчить про те, що використання комп'ютерної техніки для візуального і звукового супроводу навчального матеріалу активізує образне мислення слухачів, сприяє цілісному сприйняттю теми, що вивчається. Застосування інтерактивної дошки посприяло появі наочно-дидактичних засобів більш високої, ніж традиційні, якості – інтерактивного електронного плаката (ІЕП).

Електронна енциклопедія «Вікіпедія» подає коротке визначення терміна у традиційному розумінні: «плакат» (нім. Plakat) – вид графіки, зображення, що впадає в око, на великому аркуші паперу з коротким супроводжувальним текстом, що створено з навчальною, агітаційною, рекламною та інформаційною метою.

Інтерактивний плакат – це електронний освітній засіб нового типу, який забезпечує високий рівень залучення інформаційних каналів сприйняття наочності у навчальному процесі та надає широкі можливості для організації навчального процесу. Це свого роду збільшена дидактична одиниця, дидактичний багатомірний інструмент, де забезпечується багаторівнева робота з певним обсягом інформації.

Електронний плакат за своєю суттю – це інтерактивний засіб надання інформації, засіб демонстрації навчального матеріалу, засіб, за допомогою якого можна варіювати «занурення» у тему. Переваги вказаного навчального засобу: включення різноманітних мультимедійних об'єктів, що допомагає зробити інформацію максимально наочною.

До особливостей ІЕП, які принципово вирізняють їх від традиційних друкованих плакатів, можна віднести такі:

- наявність основного й додаткового матеріалу;
- включення/виключення текстів, підписів, формул (режим прихованого зображення) надає можливість диференціювати роботу зі слухачами. Викладач має можливість робити позначки, підписи, рисунки поверх основного матеріалу під час демонстрації. Зручна навігація дозволяє викладачеві швидко викликати на екран фрагмент плаката, необхідний у певний момент заняття.

На відміну від мультимедійного заняття, інтерактивний плакат є багаторівневим і багатофункціональним, адже подає навчальний матеріал у вигляді інтерактивних елементів (зображення, тексту), до яких, за допомогою гіперпосилань, приєднані дидактичні матеріали, а саме: текстові документи, графічні зображення, відео та аудіофайли, презентаційні матеріали, допоміжні навчальні засоби та інші. Інформація подається не одразу, вона «розгортається» залежно від керуючих впливів користувача: викладача – під час викладання навчального матеріалу, слухача – під час самостійної роботи.

Таким чином, ІЕП відрізняється від мультимедійної презентації наступними ознаками:

- наявністю головного великого зображення, яке поєднує всі елементи плаката в єдине ціле (викладач використовує це зображення протягом всього часу вивчення навчального матеріалу);

➤ наявність додаткової наочності, яка міститься на головному (основному) зображенні в мініатюрному (згорнутому) вигляді й розгортається/згортається за командою користувача;

➤ наявність інтерактивних інструментів, які відрізняються кольорами, вказаних користувачем об'єктів [2, с. 45].

Інтерактивний плакат – це електронне наочне зображення, здатне активно і різноманітно реагувати на дії користувача.

Досвід показує те, що електронна презентація під час заняття не може складатися із надто великої кількості слайдів. Часта зміна кадрів призводить до зниження рівня уваги слухачів. Електронний плакат дозволяє «концентрувати» навчальну інформацію кількох слайдів у вигляді «навчальної опори», опорного конспекту, який можна використовувати як на етапі вивчення нового матеріалу, так і на етапах закріплення й контролю. Використання інтерактивних плакатів у навчальному процесі сприяє тому, що слухачі краще сприймають матеріал, підвищується інтерес до заняття, підвищується ефективність їх самостійної роботи та впливає на якість формування практичних умінь і навичок. Плакати формують уміння самостійно працювати із джерелами інформації, дають змогу поглибити знання.

Особливості організації роботи викладача з інтерактивним плакатом полягають у можливості застосування диференційованого підходу до викладання нового матеріалу в групах з різним рівнем підготовки та дає змогу урізноманітнювати порядок подання матеріалу, співвідносити обсяг теоретичного та практичного матеріалу, розширити можливість застосування мультимедії (відео, анімація) та наочних посібників в організації самостійної роботи слухачів [1, с. 75].

Маючи спеціальну підготовку, викладачі можуть створювати власні ІЕП з використанням засобів MS Office. У процесі створення інтерактивного плакату для кожного інформаційного фрагменту потрібно відшукати змістове наповнення у вигляді текстового коментарю (3–5 речень), графічної ілюстрації, звукового або мультимедійного файлу. Бажано створити міні-малюнок, який розміщується на головному зображенні ІЕП. Таким чином, утворюється гіпертекстова система, яка може подавати зміст вузлів у короткому або розгорнутому вигляді. Зміст інтерактивного мультимедійного плаката можна створювати для слухачів із різною підготовкою, він може передбачати кілька рівнів детальності, містити контролюючий компонент і приклади розв'язування певних ситуацій, кейсів, задач.

Отже, застосування комп'ютерів в освіті привело до появи нового покоління інформаційних освітніх технологій, що дали змогу підвищити якість навчання, створити нові засоби впливу, ефективніше взаємодіяти педагогам зі слухачами. Інтерактивний електронний плакат є педагогічним програмним засобом, за допомогою якого дидактичні матеріали подаються у вигляді інтерактивних елементів і реалізований засобами MS Office. ІЕП є сучасним багатofункціональним засобом навчання, який може бути повноцінною навчаль-

ною наочністю, а також надати викладачеві можливість ефективніше організувати навчальний процес.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бельчев П.В. Інтерактивний електронний плакат як сучасний дидактичний засіб навчання фізики в загальноосвітній школі [Текст] / П. В. Бельчев // Збірник наукових праць Бердянського державного педагогічного університету. (Педагогічні науки). – 2011. – № 2. – С. 73–77.

2. Ткачук Г.Е. Інтерактивний електронний плакат як сучасний дидактичний засіб навчання фізики [Текст] / Г. Е. Ткачук // Науково-методичний журнал. –2011. – № 8. – С. 45–46 с.

Шинкаренко Л.І., методист обласного методичного кабінету НМЦ ЦЗ та БЖД Черкаської області

САМОСТІЙНА РОБОТА СЛУХАЧІВ ЯК ОСНОВНА ФОРМА ОВОЛОДІННЯ НАВЧАЛЬНИМ МАТЕРІАЛОМ

Сучасні дослідники по-різному трактують поняття та сутність самостійної роботи. Як стверджує В. Петрук [2], «самостійна робота – це навчання, яке визначає здатність слухачів усвідомлено для себе ставити завдання, цілі, планувати власну діяльність, здійснювати її». Зокрема самостійну роботу визначаємо як планову роботу, яка виконується за завданням та під методичним керівництвом викладача, але без його особистої участі.

В. Козаков [3] стверджував, що вміння самостійно працювати, думати, осмислювати навчальний матеріал, засвоювати його та вміти застосовувати свої знання стає основною передумовою ефективного формування у слухачів професійної самостійності, а також успішного навчання.

Саме самостійна робота формує у слухачів навички та вміння самостійно здобувати знання, що важливо для здійснення неперервної освіти протягом подальшої діяльності.

У контексті сучасної системи навчання самостійна робота домінує серед інших видів навчальної діяльності слухачів Навчально-методичного центру цивільного захисту та безпеки життєдіяльності після практичних занять і дозволяє розглядати накопичені знання як об'єкт власної діяльності слухачів. Самостійна робота слухачів передбачає інтеграцію різних видів індивідуальної та колективної навчальної діяльності, яка здійснюється як під час аудиторних, так під час і позааудиторних занять, як без участі викладача, так і під його безпосереднім керівництвом.

Сьогодні актуальною є проблема забезпечення неперервності в усіх ланках навчального процесу. Самостійна робота – один зі шляхів впровадження неперервної підготовки.